

*Implementacja prawa Unii Europejskiej
zagadnienia legislacyjne*

Janusz Kowalewski

*Dyrektor Departamentu Prawa Administracyjnego
Rządowe Centrum Legislacji*

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Akt dotyczący warunków przystąpienia RP do UE

Artykuł 2

Od dnia przystąpienia nowe Państwa Członkowskie są związane postanowieniami Traktatów założycielskich i aktów przyjętych przez instytucje Wspólnot i Europejski Bank Centralny przed dniem przystąpienia; postanowienia te są stosowane w nowych Państwach Członkowskich zgodnie z warunkami określonymi w tych Traktatach i w niniejszym Akcie.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

art. 53 i art. 54 Aktu dotyczącego warunków przystąpienia RP do UE:

Artykuł 53

Po przystąpieniu nowe Państwa Członkowskie uznaje się za adresatów dyrektyw i decyzji w rozumieniu artykułu 249 Traktatu WE (obecnie – art. 288 TFUE) i artykułu 161 Traktatu Euratom, o ile takie dyrektywy i decyzje zostały skierowane do wszystkich obecnych Państw Członkowskich. [...]

Artykuł 54

Nowe Państwa Członkowskie wprowadzą w życie środki niezbędne do przestrzegania od dnia przystąpienia dyrektyw i decyzji w rozumieniu artykułu 249 Traktatu WE (obecnie – art. 288 TFUE) i artykułu 161 Traktatu Euratom, chyba że z załączników, o których mowa w artykule 24 lub z jakichkolwiek innych postanowień niniejszego Aktu lub jego załączników, wynika inny termin w tym względzie.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

zasada lojalności:

Art. 4 TUE

[...]

3. Zgodnie z zasadą lojalnej współpracy Unia i Państwa Członkowskie wzajemnie się szanują i **udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z Traktatów.**

Państwa Członkowskie **podejmują wszelkie środki ogólne lub szczególne właściwe dla zapewnienia wykonania zobowiązań wynikających z Traktatów lub aktów instytucji Unii.**

Państwa Członkowskie ułatwiają wypełnianie przez Unię jej zadań i **powstrzymują się od podejmowania wszelkich środków, które mogłyby zagrażać urzeczywistnieniu celów Unii.**

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Zgodnie z Traktatem o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) kompetencje UE są podzielone na trzy kategorie:

- 1) **kompetencje wyłączne** (*art. 3 TFUE*) - tylko UE ma prawo do podejmowania działań w obszarach wskazanych w art. 3 TFUE
- 2) **kompetencje dzielone między UE a państwa członkowskie** (*art. 4 TFUE*) - w obszarach wskazanych w art. 4 państwa członkowskie mogą podjąć działania wyłącznie jeżeli UE postanowi ich nie podejmować.
- 3) **działań wspierających, koordynujących bądź uzupełniających działania państw członkowskich** (*art. 6 TFUE*)

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Instytucje Unii mogą przyjmować akty prawne tylko wtedy, gdy są do tego uprawnione na mocy postanowień Traktatów.

Artykuł 5 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE):

1. Granice kompetencji Unii wyznacza zasada przyznania. Wykonywanie tych kompetencji podlega zasadom pomocniczości i proporcjonalności.
2. Zgodnie z zasadą przyznania Unia działa wyłącznie w granicach kompetencji przyznanych jej przez Państwa Członkowskie w Traktatach do osiągnięcia określonych w nich celów.
3. Zgodnie z zasadą pomocniczości, w dziedzinach, które nie należą do jej wyłącznej kompetencji, Unia podejmuje działania tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele zamierzonego działania nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez Państwa Członkowskie, [...] i jeśli ze względu na rozmiary lub skutki proponowanego działania możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii. [...]
4. Zgodnie z zasadą proporcjonalności zakres i forma działania Unii nie wykraczają poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów Traktatów.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Spełnienie wymogów pomocniczości przez akt ustawodawczy podlega kontroli sądowej, przede wszystkim w trybie skargi o stwierdzenie nieważności aktu (art. 263 TFUE).

Akt prawny niezgodny z zasadą pomocniczości może być uznany za **nieważny**.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Artykuł 288 TFUE (dawny artykuł 249 TWE).

W celu wykonania kompetencji Unii instytucje przyjmują rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, zalecenia i opinie.

Rozporządzenie ma zasięg ogólny. Wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich Państwach Członkowskich.

Dyrektywa wiąże każde Państwo Członkowskie, do którego jest kierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków.

Decyzja wiąże w całości. Decyzja, która wskazuje adresatów, wiąże tylko tych adresatów. Zalecenia i opinie nie mają mocy wiążącej.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Dyrektywy, rozporządzenia i decyzje mogą być wydawane jako akty ustawodawcze lub jako akty nieustawodawcze

Akty nieustawodawcze wydawane są przez Komisję (na podstawie art. 290 TFUE) albo przez Komisję lub Radę (na podstawie art. 291 TFUE)

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Artykuł 290 TFUE

1. Akt ustawodawczy może przekazywać **Komisji** uprawnienia do przyjęcia aktów o charakterze nieustawodawczym o zasięgu ogólnym, które uzupełniają lub zmieniają niektóre, **inne niż istotne**, elementy aktu ustawodawczego. Akty ustawodawcze wyraźnie określają cele, treść, zakres oraz czas obowiązywania przekazanych uprawnień. Przekazanie uprawnień nie może dotyczyć istotnych elementów danej dziedziny, ponieważ są one zastrzeżone dla aktu ustawodawczego. [...]

W nagłówku aktów delegowanych dodaje się przymiotnik "delegowane" albo "delegowana".

Artykuł 291 TFUE

[...] 2. Jeżeli konieczne są **jednolite warunki wykonywania** prawnie wiążących aktów Unii, akty te powierzają uprawnienia wykonawcze **Komisji** lub, w należycie uzasadnionych przypadkach oraz w przypadkach określonych w artykułach 24 i 26 Traktatu o Unii Europejskiej, **Radzie**.

[...] 4. W nagłówku aktów wykonawczych dodaje się przymiotnik „wykonawcze” albo „wykonawcza”.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Prawo UE to prawo pierwotne (przede wszystkim Traktaty - TFUE i TUE) oraz prawo pochodne - rozporządzenia, dyrektywy, decyzje, zalecenia i opinie, wydawane przez właściwe organy UE.

Prawo pochodne UE jest wprawdzie uchwalane przez instytucje Unii Europejskiej, ale jednocześnie w jego powstawaniu biorą udział przedstawiciele państw członkowskich.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Rozporządzenie UE:

1. Ma zasięg ogólny
2. Wiąże w całości
3. Obowiązuje bezpośrednio:

– uzyskuje moc wiążącą w państwach członkowskich po jego ogłoszeniu w **Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej** i wchodzi w życie z dniem w nim określonym, a w braku takiego określenia – dwudziestego dnia po ogłoszeniu

To o rozporządzeniach UE jest de facto mowa w Art.91 ust. 3 Konstytucji

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

- **Zakaz regulowania prawem krajowym spraw regulowanych rozporządzeniem UE**
- **Zakaz „zwalniania” z obowiązków określonych rozporządzeniem UE (co do zasady)**

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

- Zakaz przyjmowania przepisów krajowych sprzecznych z rozporządzeniem UE
- Możliwość upoważnienia (w samym rozporządzeniu UE) państw członkowskich do przyjęcia regulacji modyfikujących rozporządzenie UE

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Zakaz

- **precyzowania norm rozporządzenia UE,**
- **ich modyfikowania,**
- **zmiany ich znaczenia,**
- **ich nieuprawnionego uzupełniania**

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

**Zakaz dokonywania przez państwo członkowskie wiążącej
wykładni przepisów rozporządzenia UE**

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Generalny zakaz powtarzanie treści rozporządzenia w przepisach prawa krajowego państw członkowskich

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

A ogólna klauzula, iż akt krajowy nie narusza
przepisów rozporządzenia UE ?

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Odsyłanie do przepisów rozporządzeń UE

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Wydanie przepisów krajowych w celu wykonania rozporządzenia jest konieczne, gdy zawiera ono zobowiązanie do wydania takich przepisów.

Rozporządzenie może zawierać różne klauzule zobowiązujące do podjęcia przez państwa członkowskie działań implementacyjnych:

„Państwa Członkowskie przyjmują i publikują takie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne, które okażą się konieczne do wdrożenia niniejszego rozporządzenia.”

„Państwa Członkowskie podejmą niezbędne środki w celu zapewnienia, aby .... (wskazanie ściśle nakreślonego w rozporządzeniu celu).”

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Zapewnienie stosowania rozporządzenia UE przez:

- określenie właściwości organów
- określenie sankcji

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

PRZEPISY SANKCYJNE:

- Zasada konkretyzowania odesłań do przepisów rozporządzenia UE
- Zakaz ogólnych odesłań do rozporządzenia

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Decyzje kierowane są do określonych podmiotów:

- państw członkowskich – wszystkich, pewnej grupy tych państw albo do jednego państwa członkowskiego,
- jednostek.

Przykłady:

- *„Niniejsza decyzja skierowana jest do Rzeczypospolitej Polskiej”*
- *„Niniejsza decyzja skierowana jest do państw członkowskich”*

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Brak charakteru generalnego i abstrakcyjnego

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Decyzja jest aktem wspólnotowym wiążącym te podmioty do których jest kierowana.

Decyzja może mieć charakter:

- prawotwórczy (np. konieczność wprowadzenia określonych zakazów lub obostrzeń)
- jednostkowy (np. kary pieniężne).

Decyzja jest prawotwórcza, jeżeli wynika z niej obowiązek wydania krajowych przepisów ją wykonujących

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

To legislator krajowy powinien przeanalizować, czy decyzja wymaga podjęcia przez niego działań

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Dyrektywa wiąże każde Państwo Członkowskie, do którego jest kierowana, w odniesieniu do **rezultatu**, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków.

Istotnym elementem dyrektywy jest więc także jej preambuła – w której uwidoczniane są **cele dyrektywy**.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Dyrektywa, nie ma swojego odpowiednika w systemie źródeł prawa polskiego.

Implementacja dyrektywy:

- 1) przyjęcie dyrektywy przez uprawnione organy Unii Europejskiej
- 2) przyjęcie przez państwa członkowskie odpowiednich aktów prawnych, niezbędnych do jej wdrożenia

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Dyrektywy i rozporządzenia są ogłaszane jedynie w unijnym dzienniku urzędowym (a więc w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej)

Akty prawa europejskiego (dyrektywy, rozporządzenia, decyzje) przywołujemy wraz z publikatorem

„Dz. Urz. **WE** L 131 z 01.11.1991, str. 1, z późn. zm.” (ogłoszone do 1 XI 1993)

„Dz. Urz. **UE** L 132 z 02.11.1991, str. 1, z późn. zm. – **Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne**, rozdz. 1, t. 3, str. 253, z późn. zm.” (ogłoszone do 1 V 2004)

„Dz. Urz. **UE** L 131 z 01.11.2001, str. 1, z późn. zm.” (ogłoszone po 1 XI 1993)

„Dz. Urz. **UE** L **2024/131** z 01.11.2024, z późn. zm.” (ogłoszone po 1 X 2023)

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Do tytułu aktu wdrażającego dyrektywę dodajemy odnośnik „europejski”:

- „Niniejsza ustawa wdraża
....”

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Dyrektywy stają się skuteczne w systemie prawnym państw członkowskich po ich prawidłowej i terminowej implementacji do krajowych porządków prawnych.

Odbywa się ona w drodze uchwalania nowych aktów prawnych o randze ustawy krajowej lub rozporządzenia krajowego lub w drodze nowelizacji dotychczasowych przepisów.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

W orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE wykształciły się pewne generalne reguły implementacji prawa europejskiego w prawie krajowym. Do zasad tych należą:

- zasada równoważności (najwyższego standardu)
- zasada efektywności - implementacja polega na doprowadzeniu do zakładanego rezultatu w należyty (odpowiedni) sposób

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

W okresie prac nad implementacją dyrektywy obowiązuje zasada lojalności ustanowiona w art. 4 ust. 3 TUE

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Konieczność wnikliwej analizy treści dyrektywy oraz prawa krajowego przed rozpoczęciem implementacji

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Nie zawsze wejście w życie nowej dyrektywy skutkuje obowiązkiem wprowadzenia zmian w przepisach krajowych.

Jeżeli krajowy stan prawny odpowiada dyrektywie, to wydawanie nowych krajowych aktów normatywnych nie jest konieczne, ale tylko pod warunkiem, że obowiązujące przepisy są dla ich adresatów jednoznaczne i przejrzyste – w stopniu zapewniającym, że adresaci tych przepisów są świadomi praw i obowiązków z nich wynikających

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Rozstrzygnięcia także wymaga, czy dyrektywę zaimplementujemy ustawą czy rozporządzeniem, czy też częściowo na poziomie ustawowym, a częściowo na poziomie aktów wykonawczych (w praktyce wariant występujący najczęściej)

Należy przy tym pamiętać o konieczności rozdzielenia materii ustawowej od tej, która może być regulowana w przepisach wykonawczych – biorąc pod uwagę uwarunkowania konstytucyjne – przykładowo:

- art. 22. Ograniczenie wolności działalności gospodarczej jest dopuszczalne tylko w **drodze ustawy** i tylko ze względu na ważny interes publiczny.
- art. 41 - [...] Pozbawienie lub ograniczenie wolności może nastąpić **tylko na zasadach i w trybie określonych w ustawie**.
- Art. 217 Nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków **następuje w drodze ustawy**.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

W każdym przypadku ranga przepisów krajowych, na mocy których dokonywana jest transpozycja, powinna odpowiadać randze przepisów, jakie ustanowiłoby dane państwo, gdyby regulowało dziedzinę spraw analogiczną do objętej rezultatem nakreślonym w dyrektywie.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

W przypadku dziedzin niezastrzeżonych konstytucyjnie jako materia ustawowa, i w **których przewidywana jest stosunkowo częsta zmiana postanowień dyrektyw**, preferowane byłoby, ze względów ekonomiki legislacyjnej, upoważnienie do regulowania danej dziedziny **rozporządzeniami**, co umożliwia szybką transpozycję po każdorazowej nowelizacji dyrektywy

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Zasada nieformułowania wytycznych do wydania rozporządzenia przez wskazywanie na obowiązek „uwzględnienia przepisów prawa Unii Europejskiej”

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Okoliczność, że przepisy dyrektywy nadawałyby się do bezpośredniego stosowania w prawie krajowym państw członkowskich UE, nie zwalnia z obowiązku dokonania transpozycji.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Należy unikać dosłownego powtarzania przepisów dyrektywy w krajowych przepisach – dyrektywę należy implementować.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Dyrektywy należy odczytywać w kontekście transgranicznym i ogólnoeuropejskim, w szczególności pamiętając, że:

- odniesienia do „właściwych organów” zawarte w dyrektywie, w akcie ją implementującym powinny być rozumiane - odpowiednio do postanowień dyrektywy - albo jako odniesienia do organów „naszych”, albo do ich zagranicznych odpowiedników,

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Dyrektywy należy odczytywać w kontekście transgranicznym i ogólnoeuropejskim, w szczególności pamiętając, że:

- nie należy formułować przepisów uprawniających organy państwa obcego do określonego działania, ale jedynie określić występujące u nas skutki takich działań

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Dyrektywy należy odczytywać w kontekście transgranicznym i ogólnoeuropejskim, w szczególności pamiętając, że:

- zawarte w dyrektywie odniesienia do konkretnych przepisów tej dyrektywy przy jej implementacji powinny być rozumiane albo jako odniesienia do odpowiednich przepisów prawa polskiego, które ją implementuje, albo jako odniesienie do prawa innego państwa członkowskiego implementującego tą dyrektywę,

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Jeżeli dyrektywa zawiera jedynie zalecenia do działania w pewnym kierunku (w tym zawiera jedynie tzw. cele wskaźnikowe), bądź jedynie zachęca do pewnej praktyki, jej transpozycji nie dokonuje się przez wydanie krajowych aktów normatywnych.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Zasada braku konieczności sięganie do treści samej dyrektywy przy interpretacji prawa krajowego ją wdrażającego.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

„Każde państwo członkowskie powinno wykonywać dyrektywy w sposób w pełni zgodny z wymogami jasności i pewności sytuacji prawnych (...). **Praktyki o charakterze administracyjnym, które ze swej natury mogą być zmienione w sposób i w czasie dogodnym dla władzy, i nie są dostatecznie szeroko publikowane, nie mogą być uważane za właściwe wypełnienie zobowiązań nałożonych (...) na państwa, do których adresowane są dyrektywy**” (Orzeczenie TSWE 102/79)

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Przypadki przywoływania w krajowych przepisach regulacji dyrektywy:

- 1) odwołania do załącznika
- 2) odwołania do przepisów prawa obcego
- 3) odwołania do działań podejmowanych na podstawie dyrektywy lub do upoważnień do wydania aktów nieustawodawczych

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Co jeżeli tekst dyrektywy sporządzonej w języku polskim różni się od tekstów dyrektywy sporządzonej w innych językach urzędowych UE ?

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Wszystkie wersje językowe dokumentów unijnych uznawane są za tak samo autentyczne

W każdym jednak wypadku państwo członkowskie:

- powinno wystąpić o sprostowanie tekstu aktu
- nie może z uwagi na rozbieżności językowe opóźniać implementacji aktu

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Z orzecznictwa Trybunał Sprawiedliwości UE wynika przy tym, że rozbieżności w zakresie brzmienia przepisów dyrektywy w różnych wersjach językowych także nie uprawniają do wstrzymania prac nad jej implementacją

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

czy wszczęcie postępowania o unieważnienie dyrektywy usprawiedliwia brak jej implementacji ?

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

orzecznictwo Trybunał Sprawiedliwości UE – np. sprawa **C-261/99**

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Z orzecznictwa Trybunał Sprawiedliwości UE wynika przy tym, że:

- 1) państwa członkowskie **nie mogą się powoływać na okoliczności prawne i faktyczne**, w szczególności na istniejącą praktykę **czy obowiązujące przepisy krajowe**, w celu usprawiedliwienia zwłoki w implementacji dyrektywy (C-347/97)
- 2) państwo członkowskie nie może się także powoływać na **trudności we właściwym sformułowaniu przepisów krajowych transponujących dyrektywę**, w tym na trudności w ustaleniu **odpowiednich terminów**, aby usprawiedliwić niedotrzymanie terminu transpozycji (C-135/01)

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

zasada pronijnej wykładni prawa krajowego

wyrok K 11/03:

„Trybunał Konstytucyjny stwierdza, że wykładnia obowiązującego ustawodawstwa powinna uwzględniać konstytucyjną zasadę przychylności procesowi integracji europejskiej i współpracy między państwami (por. Preambuła oraz art. 9 Konstytucji). Konstytucyjnie poprawne i preferowane jest takie interpretowanie prawa, które służy realizacji wskazanej zasady konstytucyjnej.”

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne związane z implementacją dyrektyw

➤ Granice wykładni prounijnej:

1) wykładnia contra legem

2) wykładnia językowa

3) powiększanie zakresu odpowiedzialności karnej wynikającej z prawa krajowego lub zaostrzanie tej odpowiedzialności (C-74/95 i C-129/95)

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

➤ Bezpośrednie zastosowanie dyrektywy:

- a) mające zostać bezpośrednio zastosowane postanowienia dyrektywy nakładają obowiązki na dane państwo (przysługują uprawnienia jednostkom),
- b) postanowienia dyrektywy są precyzyjne i bezwarunkowe,
- c) przedmiotem rozstrzygnięcia wydawanego przez organ krajowy nie są stosunki między jednostkami, tylko między jednostkami a państwem

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

- Konieczność swobodnego „odkodowania” przepisów dyrektywy

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

- rola Trybunału Sprawiedliwości UE w implementacji dyrektyw

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Rezultat określony w dyrektywie musi być osiągnięty przez wskazane w niej państwa członkowskie UE określonym w niej terminie.

Przepisy końcowe dyrektywy określają:

- 1) termin przyjęcia i opublikowania przez państwa członkowskie przepisów stanowiących implementację dyrektywy
- 2) termin, w jakim państwa członkowskie obowiązane są stosować przepisy stanowiące implementację dyrektywy (z reguły dzień następujący po dniu, o którym mowa w pkt 1)
- 3) termin wejścia w życie dyrektywy (najczęściej – 20 dni od opublikowania, możliwe jest też różnicowanie terminów wejścia w życie poszczególnych przepisów dyrektywy)
- 4) adresatów dyrektywy

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

- Nieterminowa implementacja a przepisy przejściowe

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Terminologia Dzienników Urzędowych UE i systemu eurolex:

- „wersja skonsolidowana” „tekst skonsolidowany”
- „wersja ujednolicona” lub „wersja skodyfikowana”
- „wersja przekształcona”

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

A co wtedy, gdy przeszkodą w transpozycji dyrektywy są postanowienia konstytucji państwa członkowskiego ?

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne związane z implementacją dyrektyw

Orzeczenie z dnia 6 maja 1980 r. w sprawie 102/79 K

„(...) państwo członkowskie nie może powoływać trudności wewnętrznych, przepisów systemu prawa krajowego, a nawet konstytucyjnych w celu usprawiedliwienia niedociągnięć w wypełnieniu zobowiązań lub dotrzymaniu terminu określonego we wspólnotowej dyrektywie”.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Z uzasadnienia wyroku P 1/05:

[...] Wziąwszy bowiem pod uwagę art. 9 Konstytucji, który stanowi, że «Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego», oraz obowiązki wynikające z członkostwa Polski w Unii Europejskiej, nieodzowna jest taka zmiana obowiązującego prawa, która umożliwi nie tylko pełną, ale i zgodną z Konstytucją implementację decyzji ramowej Rady 2002/584/WSiSW z 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między Państwami Członkowskimi. Aby zadanie to mogło być zrealizowane nie można więc wykluczyć odpowiedniej nowelizacji art. 55 ust. 1 Konstytucji, tak by przepis ten przewidywał wyjątek od zakazu ekstradycji obywateli polskich dopuszczający ich przekazywanie na podstawie ENA innym państwom członkowskim Unii Europejskiej. [...]

Trybunał Konstytucyjny przypomina, że niepodjęcie przez ustawodawcę w określonym terminie stosownych działań prawodawczych, niezależnie od tego, iż prowadzić będzie do naruszenia wspomnianego już konstytucyjnego obowiązku przestrzegania przez Rzeczpospolitą Polską wiążącego ją prawa międzynarodowego, wiązać się może także z poważnymi konsekwencjami na gruncie prawa Unii Europejskiej

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

Z uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego, dotyczącego zgodności z Konstytucją RP Traktatu Akcesyjnego (K 18/04):

[...] Występowanie względnej autonomii porządków prawnych (krajowego i europejskiego) (...) nie eliminuje też możliwości **wystąpienia kolizji między regulacjami prawa wspólnotowego a postanowieniami Konstytucji**. Ta ostatnia sytuacja wystąpiłaby wówczas, gdyby miało dojść do **nieusuwalnej sprzeczności pomiędzy normą Konstytucji a normą prawa wspólnotowego** [...]. Sytuacji takiej wykluczyć nie można, ale może ona – z uwagi na wspomnianą już wspólność założeń i wartości – **pojawić się wyjątkowo**.

[...] Taka sprzeczność nie może być w polskim systemie prawnym w żadnym razie rozwiązywana przez uznanie nadrzędności normy wspólnotowej w relacji do normy konstytucyjnej. Nie mogłaby też prowadzić do utraty mocy obowiązującej normy konstytucyjnej i zastąpienia jej normą wspólnotową ani do ograniczenia zakresu stosowania tej normy do obszaru, który nie został objęty regulacją prawa wspólnotowego. W takiej sytuacji do polskiego ustawodawcy należałoby podjęcie decyzji albo o zmianie Konstytucji, albo o spowodowaniu zmian w regulacjach wspólnotowych, albo – ostatecznie – decyzji o wystąpieniu z Unii Europejskiej.”.

Implementacja prawa Unii Europejskiej – zagadnienia legislacyjne

orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 listopada 2011 r., SK 45/09:

„zawarte w przepisie art. 79 ust. 1, czy art. 193 Konstytucji RP sformułowanie „akt normatywny” zawiera w sobie również normy prawa pochodnego Unii Europejskiej. Wynika z tego, że w trybie skargi konstytucyjnej lub pytania sądu skierowanego do Trybunału Konstytucyjnego możliwa jest kontrola prawa pochodnego UE”

Dziękuję za uwagę